

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen
celo leto K 24—
pol leta 12—
četrt leta 6—
na mesec 2—

v upravnistvu prejemam:
celo leto K 22—
pol leta 11—
četrt leta 550
na mesec 190

Inserati veljajo: peterskopna petič vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru. Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Poznamna številka volje 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpostlatve naročnine se ne ozira.
Narodna tiskarna telefon št. 83.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:
celo leto K 25—
pol leta 13—
četrt leta 650
na mesec 230

za Nemčijo:
celo leto K 28—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto K 30—

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, (v pritličju levo), telefon št. 34.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži za odgovor dopisnica ali znakna Upravnistvo: Knafljeva ulica št. 5, (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 83

Vlada in laška pravna fakulteta.

Vlada hoče v vprašanju laške pravne fakultete ustvariti provizorij. Sedež laške pravne fakultete naj bo za dobo štirih let Dunaj. Po preteku te provizorične dobe preneha ipso jure obstoj fakultete na Dunaju in treba je novega zakona, s katerim naj se ustanovi laška pravna fakulteta v kakem laškem kraju. Od rešitve tega vprašanja je odvisno življenje Bienerthove vlade. Bienerth pa hoče živeti in z vsemi silami se skuša obdržati pri življenju. Ker pa vé, da je to njegovo življenje odvisno edinole od nemških strank, je nastavlil revolver. Če Nemci ne glasujejo za ta njegov provizorij, tedaj odstopi. Posledica tega pa bo nova vlada, nova večina in nov parlament. In v tem parlamentu ne bodo Nemci več igrali prve violine, temveč bodo potisnjeni v ozadje. Nemci se pa tudi ne bojejo vzdati tega, za nobeno ceno ne bojejo izročiti hegemonije Slovanom. In prav laskavo je za Nemce priznanje barona Bienertha — pa tudi jako značilno, da hoče namreč sedanja vlada delati edinole s sedanjo delavno večino.

Usoda delavne večine je odločilna za usodo sedanje vlade. Eden prvih, ki je šel v boj za barona Bienertha, je bil dr. Steinwender, ki je leta 1895. povzročil takozvano celjsko afero ter razbil nemško-poljsko-veleposesniško koalicio. Ta dr. Steinwender pritiska na Nemce, da podpišejo menico, s katero se zavezujejo Lahom, da dobe ti svojo fakulteto za dobo štirih let na Dunaju.

Toda baron Bienerth je tudi neposredno hotel pritisniti na Nemce. V to svrhu se je skupno z naučnim ministrom grofom Stürgkhom in justičnim ministrom dr. Hoehenburgerjem udeležil posvetovanja nemške narodne zveze, kateri je predložil novi zakonski načrt o provizorični rešitvi tega vprašanja in napram kateri je kategorično ponovil svojo grozitev.

Kakor hitro so pa Nemci zaslišali te grozeče glasove, so se jim začele hlače tresti in ponižno so se izjavili, da hočejo pomagati vladi.

Bienerthovo, od skrbi težko sree je torej nekoliko potolaženo.

Se ima upanje, da bo užival radosti življenja.

Za nas je pa jasno, da Bienerthova vlada ni nič drugega, nego zastopnica in glavna podpora nemške hegemonije. Dr. Hoehenburger je to celo direktno priznal ter rekel, da ne dela kot justični minister, torej kot zaupnik krone, temveč kot prijatelj nemške narodne Zveze. S tem priznanjem je pa tudi povedano, zakaj pravzaprav gre. Ne gre za kulturno vprašanje laškega naroda. Vlada noče dovoliti Lahom pravne fakultete iz kulturnih ozirov, temveč iz tega edinega političnega vzroka, da priveže laške poslance nase in na sedanjo nemško večino in da s tem reši za nekaj časa sebe in pa nemško nadvlado. In to dejstvo moramo mi Slovani v prvi vrsti vpoštevati. Mi priznamo kulturno potrebo laške pravne fakultete. Strinjati se pa ne moremo s tem, da bi bila ta laška pravna fakulteta sredstvo, s pomočjo katerega naj se vzdržuje sedanjkrični sistem in sedanja, popolnoma nenaspravna nemška hegemonija.

Po tem spoznanju moramo pa uravnati tudi vse svoje postopanje in ravnanje.

Klerikalna nestrpnost na Koroškem.

Čudna Ciril - Metodova podružnica je v Velikovem. Kakor znano zdrzuje naša šolska družba v Št. Rupertu poleg Velikoveca petrazredno ljudsko šolo, na kateri poučujejo 4 šolske sestre in učitelj A. Pesek. Šolski vodja je župnik Treiber. Velikovska podružnica C. M. D. bi torej morala biti najdelavnejša izmed vseh koroških podružnic; morala bi imeti največ udov. A temu ni tako. Gospodar in vodja te podružnice je isti župnik g. Treiber. Navidezno je on le podpredsednik, a v resnici je on vse, in zato podružnica tako lepo — dremlje. Ima sicer letni občni zbor, da se pobere par kronic udine, da se potrdi stari odbor, a to je tudi vse.

Kakor so v Celoven razpustili C. M. podružnico, tako bi se zgodilo tudi v Velikovem, ako bi duhovnim gospodom ne bilo za šolske sestre. Župnik Treiber, vodja C. M. šole in podružnice je obenem odbornik »Slovenskega šolskega društva«, ki ruje zoper C. M. družbo. V Narodnem domu v Velikovu zamen iščeš užigalice C. M. D., pač pa so na vseh mi-zah klerikalne užigalice. Zastonj tu-

di povprašuješ po družbinah razglednicah, nar. kolkih itd. To so sicer malenkosti, ki bi C. M. D. ne obogatile, a je značilno za mišljenje župnika Treiberja in kanonika Dobrovec, ki sta gospodarja Narodnega doma.

Učitelj Pesek se je ponovno pritoževal osebno gg. Treiberju in Dobrovcu ter ju prosil, naj bi vsaj poleg užigalic za obneje Slovence bile tudi družbine užigalice na mizah, kakor je to v najbolj klerikalnih gostilnah. Zaman. Ali ni to značilno, da v kraju, kjer uživajo dobrote C. M. D. bojkotirajo družbino blago? Pač pa z vno razširjajo časopisje, ki zlobno napada družbo.

Da ti ljudje skličejo letni občni zbor C. M. podružnice ter tam naberejo par kron udine, je le pesek v oči javnosti. Naloga podružnic ni samo, da naberejo par kron, potem pa celo leto spe, temuč je prva in najvažnejša naloga posebno koroških podružnic, da vzbujajo in krepijo narodno zavednost. Toda po besedah župnika Treiberja se ljudstvo ne sme zbuhati, češ, da se s tem vzbuja le liberalizem. In tako velikovska podružnica dremlje, dokler je ne bodo nekoga dne nadomestili s podružnico »Slov. Stražec« ali »Šol. društva«.

Dne 8. t. m. je sklical g. Treiber letni obč. zbor velikovske podružnice C. M. D. O 25letnem delovanju družbe je govoril g. Treiber ter rekel med drugim: »Ciril - Metodova družba je naša krušna mati, ki tako lepo skrbi za koroške Slovence, posebej pa še za naš velikovski okraj.« To župnikovo izjavo si naj zapomni- jo vsi tisti, ki rujejo zoper C. M. D. ter jo hočejo uničiti. Posebno si naj to zapomni »Mir« z ostalim klerikalnim časopisjem, a zapomni si naj tudi g. župnik Treiber sam. Ker je C. M. D. res krušna mati, ki tako lepo skrbi za koroške Slovence, ste Vi g. župnik nehvaležen sin te matere, ker odobravate gonjo zoper njo ter celo sodelujete pri tem ruvanju. »Slov. Šol. dr.« hoče izpodrinuti C. M. D. in Vi g. župnik ste kot odbornik tega društva soodgovorni za njegovo ruvanje. Klerikalno časopisje, posebno »Mir«, strastno napada C. M. D. in jo hoče uničiti, a Vi g. župnik ne le storite ničesar zoper tako divjanje časopisja zoper krušno mater, temuč Vi to časopisje podpirate in protežirate, in čim huje in grje napada družbo, s tem večjo vno ga razširjate.

Kakšno je pravo mišljenje g. Treiberja je pokazal tudi ta občni zbor. Čeprav je bil navzoč predsed-

nik je predsedoval in vodil zborovanje g. Treiber, da pokaže svojo absolutno vlado. Tajniškega poročila nič, blagajniškega tudi ne. To je občni zbor! Seveda, ako se celo leto ni ničesar storilo, nimata tajnik in blagajnik kaj poročati. Potem se je pobirala udnina, a g. Treiberju se ni zdelo vredno naznaniti, koliko se je nabralo.

Pri volitvi odbora je predlagal g. Treiber, naj ostane vse pri starem. G. dr. Hudelist je predlagal, naj se izvoli za tajnika g. Pesek, ker je učitelj na C. M. šoli ter bo vsled tega gotovo z vno deloval za podružnico. Ta predlog pa je g. Treiberja tako razdražil, da je razburjen kričal. »Če hoče g. Pesek delati, saj lahko dela, a tukaj smo sami krščanski možje in ne potrebujemo drugih!« Potem je dal z vzklikom izvoliti stari odbor ter pristavil: »Tukaj smo sami krščanski možje razun par gospodov, ki se hočejo pripraviti!«

G. župnik Treiber se je tako razburil, kakor da bi se šlo najmanj za izvolitev kakega ministra. Župnikov nastop je bil skrajno žaljiv. Kako more župnik kot šolski vodja tako naduto nastopiti pred starši otrok zoper učitelja iste šole? Celu priprosti kmetje so obsojali župnikovo nadutost.

Predaval je tudi kanonik Dobrovec, ki je sicer strasten nasprotnik družbe, da niti ne trpi C. M. užigalic v »Narodnem domu«. Ali ni dovolj značilno, da se je zborovalo pri mizah, na katerih so bile le užigalice krščanske socialne zveze? Celu na nabiralniku C. M. D. so nasprotnje užigalice.

Po občnem zboru so dekleta igrala otroško igrice »Trmoglavka«. S takimi otroškimi igrami hoče ljudstvo probujati? Hočete slovenstvo v Velikovu pospeševati? Drugih iger pa župnik Treiber ne dovolji, ker se ljudstva ne sme zbuhati. Ko so slov. dilatantje hoteli nedavno vprizoriti v korist šolske kuhinje C. M. šole igro »Mlinar in njegova hči«, ni župnik Treiber dovolil v ta namen telovadnice v šoli, a g. Dobrovec je odpovedal »Narodni dom«.

Nemci so pozimi priredili v Velikovu par veselje za »Schulvereine« in »Südmarko« in posebej tudi še za Roseggerjev sklad. Kaj pa je storila velikovska podružnica C. M. D.? Koliko kamnov je že nabrala za C. M. obrambni sklad? Povsod nič. Pač pa so po »Miru« metali kamnje na C. M. D., na krušno mater, ki tako lepo skrbi za koroške Slovence.«

Parlament.

Seja poslanske zbornice. — Proračunska debata. — Nujni predlogi.

Na površju je zdaj vprašanje laške fakultete, pravzaprav vprašanje, kje naj stoji — zato ni za proračunsko debato skoro nobenega zanimanja. Takoj v začetku včerajšnje seje je bilo glasovanje o prvi skupini; vse točke so bile sprejete, med njimi dispozicijski fond s 27 glasovih večine. Sledi razprava o drugi skupini: notranje, naučno, justično in domobransko ministrstvo. Govori med dr. posl. dr. German (Poljak) o izseljenicah in zahteva, da vlada predloži parlamentu zakonski načrt o tem vprašanju. — Posl. Pišek predlaga resolucijo, v kateri zahteva od vlade 500.000 K za cepljenje prešičev. — Posl. Winarsky (nem. soc. dem.) govori o zavetiščih za mladino. Ta zavetišča so večinoma v krščansko-socialnih rokah, vendar jih vlada subvencionira. Vlada naj pove, katera mladinska zavetišča podpira, da ne bo dajala denarja za politično agitacijo. — Nemško - nacionalni poslanec Hofmann v. Wellenhof obžaluje, da se potiskajo v naučenem ministrstvu vedno bolj v ozadje strokovnjaki na korist juristom. Zahteva za dež. šolske svetovalce zboljšanje plače in pomožne strokovno izobražene sile. Govornik konstatira, da so avstrijske visoke šole slabo opremljene, vključ temu se imajo ustanavljati nove visoke šole. Kar se tiče laške fakultete, jo govornik odklanja. Kar se tiče srednjih šol se govornik pritožuje, da število nemških profesorjev na zavodih na Kranjskem, Spodnjem Štajerskem in Primorskem pada. Zahteva tudi izboljšanje učiteljskih plač. Kar se tiče justice zahteva govornik reformo zakonskega prava. Nato se peča s službeno pragmatiko. Slednjič zahteva za Štajersko ravnateljstva drž. železnic v Gradeu in zahteva od vlade, da predloži zakon o lokalnih železnicah. — Češki agrarce posl. Dürich oporeka trditvi, da so agrarci nasprotni industriji. Zahteva, da se prekliche ministerijalna naredba, s katero se prepoveduje primešavati v kvas krompirjev škrob. — Posl. Grafenauer se peča z razmerami na Koroškem, posebno z dosedanjim načinom ljudskega štetja, pri katerem so Slovenci na Koroškem kar decimirani. — Razprava se nato prekine in nadaljuje debata o nujnem predlogu glede tkaleev. Govori

Koroške leže na takih črtah. Ti kraji so nekaka vedno bolj utrjujoča se središča, iz katerih se razširja odpadništvo in z njim nemštvo rekel bi v koncentričnih krogih po okolici. V tem bojnem načrtu pa je najvažnejša črta Celovec - Zihpolje - Borovlje - Podljubelj; četudi bi namreč Nemci v prihodnosti povsod drugod na Spodnjem Koroškem nazadovali, dosegli pa do celega svoj namen na vsej tej črti, razdvojili bi koroške Slovence s tem v dve popolnoma ločeni ozemlji, to pa bi pomenilo konec koroških Slovencev; od tega trenutka bi se ne govorilo več o slovenskem ozemlju na Koroškem, ampak o slovenskih jezikovnih otokih. Edinole vprašanje časa pa bi bilo, kdaj da izginejo ti otoki v nemškem morju. Iz tega sledi velikanski pomen trga Borovlje v narodnem boju na Koroškem. Skratka rečemo: v Borovljah se bo odločila usoda koroških Slovencev; niti petdeset let nam tega trenutka ne bo treba čakati. Celovec - Podljubelj zaznamuje črto, koder je slovensko ozemlje itak že najbolj zoženo. Če vpoštevamo vpliv, katerega ima Celovec kot glavno mesto koroško na okolico, dalje dejstvo, da so z malimi izjemami glavne občine ob imenovani črti v nemškotarskih rokah, potem moramo pritrčiti, da je sedanja položaj na Nemce ondukej kaj ugoden. (Konec prihodnj.)

LISTEK.

Božje sanje.

Dvignila se je njegova božanska misel v bližino lastnih božanskih višin in njegovo hrepenenje je ustvarilo bogove. Bili so nižji od njega, ker se misel ni mogla povzpeti v izpoznanju samega sebe do popolnosti, in njeni sili je omahnila perot prekmalu; stvarjenje bogov ni zadovoljilo Jupitra.

Brezmejno hrepenenje po popolnosti v lastnem izpoznanju in zadovoljstvu je vstajalo in se dvigalo vedno više in više in je ustvarilo zemljo in morje, orjaška drevesa, velikanske kralitce in plazivce.

Božje oko se je vzbudilo iz vstvarjajočega zamaknjena in je zrl vidno silo stvariteljevo. Obrnilo se je nezadovoljnostjo od nekaterih stvari in — ni jih bilo.

Mnogo silnejša moč hrepenenja je navdala boga, ker je hotel videti vse svoje, še nerazodeto.

Ustvaril je silnega človeka, v čegar prsi je zaprl božjo iskro, ki naj razsvetljuje globine duha in srea.

Utrujen je bog bogov usnul, a tudi v spanju je živel hrepenenje do lastnem razodetu in bog je hotel

lepote: ustvaril je ženo in sanje ljubezni.

Veliki bog je hotel in se je izpremenil v človeka in ker je hotel, je bil v njeni bližini.

Božanskokrasno telo boga človeka počiva na pesku kraj morja. Morje šumi in kipi, vstaja in pada. V ritmu njegovega gibanja gre pesem večnosti preko širne njegove prostranosti.

»Ah, on je tam«, vzdahne prvi-krat prva žena v pol nezavednem hrepenenju.

Noga ji zastane, roke razprostre po krasnem telesu, hrepeni in umira v nerazumljivi sladkosti: bog bogov čuti v snu njene oči in hoče; nebesni svod se razprostire in na temnomodri širjavi zagori solnce, pod njim zaori škrlanec v zmagoslavnem poletu.

Njen pogled splava po zemlji in sto in sto cvetov zagori, živobojnih in opojnoduhtečih, vzevete polno oniznoskritih vijolic, nežnih zvoncev sredi zelenih trav, ob vodici odpro oči spominčice, lahkokrili metulji vzlete in prevzeti od sijaja živih barv sedajo na cvete uživaje njihovo sladkost.

Gozdovi pokrijejo gole skale in zašume, lipa razprostre dalečnokrog svoje vejvice in se obleče v svatovsko obleko. Čebelni roji se usujejo na dehteče cvetje.

Glej, tam na zelenem holmu stoji človek in njegovo krasno telo ble-

šči; kakor bi bilo izklesano iz marmornja. Začutil je v sredu sladkost skrivnostnih sanj in je pritaval kakor omamljen na višino. Razprostrl je v silnem hrepenenju roke, ko so njegove oči ugledale toliko krasoto in njo, rožo sredi cvetov.

Ko je opazil lepi človek snivajočega tujca, so zatemneli sence njegovo čelo. In glej, izza obzorja so vstali oblaki, vednoboljši so temneli in se bližali, viseč nad zemljo veličastni in grozni v krvavordečem siju bliska, ki se je rodil v črnih njihovih globinah in pretrgal za hip strašno zagrnjalo.

Človek se je približal in padel pred njo na kolena v preveliki žalosti. V njenem sredu se je rodila ljubezen do lepega, silnega moža, tiho plakajočega. V njene oči so stopile solze čiste ljubezni za hip.

Globočina morja je spočela biser, temina zemlje diamant. Objela je žena moža, a v njej ni hotela takoj umreti želja po tujčevem telesu, katerega je zopet objel njen pogled. Kača, v cvetju skrita, je siknila.

Silno grmenje je napolnilo hipoma ozračje in se grozečooddaljevalo. Speči je stresel z glavo, zamajala se je zemlja, streslo se je nebo.

Ona se je obrnila v strahu k človeku, združil ju je tesen objem in človeka sta doprinsala dar drug drugemu: sree in telo.

Iz višine so jele prinašati kaplje toplote in rodovitnost.

Razdelili so se oblaki in zlata luč se je razlila po kapljicah.

Velika ljubezen je prevzela srea obeh bitij, ustna so se strnila v prvi poljub.

Na nebu je zablestel sedmobjojni pas, zaigrale so kapljice, viseče na travah in cvetih, morje leži pokojno; tam na obzorju izginjajo valovi s posebnimi penami na vrhu.

Bog bogov se je zbudil iz sna. Ves prevzet od čara lastnega razodetja, je podaril človekoma cvetočo zemljo.

A. Š.

Borovlje in koroški Slovenci.

Napačno bi sodil, kdor bi mislil, da Nemci na Koroškem prodirajo proti Slovincem na ta način samo, da potiskajo narodno mejo čedalje bolj proti jugu. V zadnjem desetletju ostala je na mnogih krajih meja med nemškim in slovenskim ozemljem skoro da popolnoma nepremaknjena, zato pa so se Nemci po gotovih črtah tembolj ujedli in zarili v slovensko ozemlje same. Podklošter na zapadnem, Velikovec - Zeleznica kapla ter Plihbark na vzhodnem delu Spodnje

posl. Schloenski (soc. dem.) o razmerah tkalcev na sev. Moravskem.

Vloženih je več najnih predlogov, med dr. za takojšnjo pomoč poplavljenec na Štajerskem.

Prihodnja seja danes dopoldne.

Laška fakulteta.

»Nemška nacionalna zveza« je imela včeraj ob 3. popoldne sejo, v kateri se je nadaljevala debata o laški fakulteti. Na sejo je prišel ministrijski predsednik z naučnim in zističnim ministrom. — Naučni minister je pojasnil kompromisni predlog glede laške fakultete; po tem predlogu bi fakulteta po štirih letih na Dunaju avtomatično prenehala, neglede na to ali se do te dobe zanjo najde kak drug kraj ali ne. — Ministrijski predsednik je izjavil, da bo primoran demisionirati, če ne bo večine za ta kompromisni predlog. Lahko bi se potem zgodilo, da bi njegov naslednik ustvaril protinemško večino. — Govoril je nato še minister Hohenburger, ki je dejal, da bi bila težka napaka Nemcev, če bi nasprotovali kompromisnemu predlogu glede laške fakultete. S tem bi prišla izprememba sistema, kar bi Nemcem zelo škodovalo. — Debata se danes nadaljuje in danes tudi najbrže pade odločitev.

Bosensko-hercegovaški deželni zbor.

Včeraj dopoldne je bil otvorjen v Sarajevu prvi bosensko-hercegovaški deželni zbor. Otvoril ga je deželni šef Varešanin s kratkim nagovorom. Predsedoval je podpredsednik Šola, ker je predsednik bolan. Tudi podpredsednik je imel nagovor. Slednjič so se prebrali razni brožurji pozdravi. Prihodnja seja je danes; na dnevnem redu pred vsem volitve deželnega odbora in raznih odsekov.

Atentat na deželnega šefa Varešanina.

Ko se je general Varešanin s svojim adjutantom vračal v vozu od otvoritve deželnega zbora, je nenadoma skočil k vozu mlad visok človek in je petkrat zaporedoma ustrelil, pa ni zadel niti Varešanina niti pomočnika. S šesto krogeljo pa je usmrtil sebe. Napadalec je 24 let star, piše se Bogdan Karajić in je bil jurist na zagrebški univerzi. Imel je stike z anarhisti. Nasprotnikom Srbov bo atentat seveda dobrodošel povod, da bodo spet govorili o »velesrbski propagandi«.

Jugoslovanska enciklopedija.

Poročali smo že, da je srbska vlada dala srbski akademiji znanosti v Beogradu na razpolago 20.000 dinarjev v svrhu, da izda skupno z jugoslovansko akademijo v Zagrebu jugoslovansko enciklopedijo.

O tem je begradska akademija že oficialno obvestila zagrebško.

Z ozirom na to, se napotita v najkrajšem času predsednik jugoslovanske akademije, Tadija S mi č i k l a s, in tajnik, dr. Avgust M u s i ć, v Beograd, da se z begradsko akademijo točneje dogovorita o načrtu in da se spoznameta glede dispozicij in programa tako v celoti kakor v podrobnostih in glede vprašanja o natisku te enciklopedije v latinici in v cirilici.

V smislu prvotnega načrta bo enciklopedija obsegala te-le dele:

- I. Zemljepis jugoslovanskih zemelj.
 - II. Antropologijo in etnologijo jugoslovanskih zemelj.
 - III. Statistiko jugoslovanskih zemelj.
 - IV. Narodno življenje jugoslovanskih zemelj.
 - V. Politično zgodovino jugoslovanskih zemelj.
 - VI. Cerkev in cerkvena zgodovina jugoslovanskih pokrajin.
 - VII. Jugoslovanski jeziki in narečja.
 - VIII. Književnost jugoslovanskih narodov.
 - IX. Sredstva prosvete med jugoslovanskimi narodi.
 - X. Šolstvo med jugoslovanskimi narodi.
 - XI. Jugoslovansko narodno pravo.
 - XII. Predzgodovinska arheologija jugoslovanskih zemelj.
 - XIII. Jugoslovanska numizmatika.
 - XIV. Jugoslovanska umetnost.
 - XV. Narodna in umetna glasba med jugoslovanskimi narodi.
- Za redakcijo vseh prinosov za prvo točko je določen vseučiliški profesor v Zagrebu, dr. Milan Šenoa. Za redakcijo II. oddelka je predlagan sam predsednik jugoslovanske akademije, Tadija S mi č i k l a s. Za III. oddelak se nasvetuje kot urednik vodja statističnega urada, Milovan Zoričić. Za IV. oddelak, ki ima obsegati narodno življenje jugoslovanskih na-

rdov, je določen kot edini urednik, dr. Dragotin Beračić, ki ureja »Zbornik za narodni život in običaje južnih Slavenov«, ki ga izdaja jugoslovanska akademija.

Politična zgodovina, to je V. najvažnejši in najboljše oddelke enciklopedije, je poverjena redakciji predsednika, Tadija S mi č i k l a s. Ta oddelak bo obsegal 11 skupin. Vsaka skupina bo delo samostojno izvedla in bo imela svojega posebnega urednika. Jugoslovanska akademija predlaga izjemoma za urednika politične zgodovine Dubrovnik, vseučiliški profesorja dr. Konstantina Jirečka, za kulturno zgodovino Dubrovnik, pa vseučiliški profesorja, dr. Milana Rešetarja.

Poglavje VI., tiče se cerkve in vere med Jugoslavlani, je takisto poverjeno redakciji predsednika, Tadija S mi č i k l a s. — Pri tem poglavju je nasvetovano, da lahko vsaka konfesija popolnoma svobodno deluje za-se. Za ureditev prispevkov glede mohamedanske skupine je določen dr. Safvet beg Bašagić.

Kot glavni urednik VII., VIII., IX. in X. poglavja je nasvetovan dr. Branko Drechsler.

Kot urednika jezikovne skupine nasvetujejo dr. Vatroslava Jagića, za urednika skupine, tiče se jugoslovanskih narečij pa dr. Milana viteza Rešetarja.

Pri VIII. poglavju »Književnost« priporoča jugoslovanska akademija, da bi prvo poglavje »Pregled jugoslovanske književnosti« napisal Slovenec, vseučiliški profesor v Gradcu, dr. Matija Murko. Kar se tiče drugega poglavja »Hrvatski latinizmi«, priporoča akademija, da ga napiše vseučiliški profesor dr. Gjurjo Körbler.

Za glavnega urednika XI. poglavja »Jugoslovansko narodno pravo« želi akademija vseučiliškega profesorja dr. I. Strohala.

Za redaktorja XII., XIII., XIV. in XV. poglavja »Arheologija, jugoslovanska, numizmatika, umetnost in glasba« je določen profesor dr. Josip Brunšmid.

Usvoslovanski sokolski zlet v Sofiji.

Vsem bratom, kateri se nameravajo udeležiti tega zleta dne 10., 11. in 12. julija naznanjamo, da se po srbskem kakor tudi po bolgarskem ozemlju znižane vožne cene za 75%, in sicer stane vožnja od Beograda do Caribroda (na bolgarski meji) tja in nazaj:

I. razred: Fr. 19-05; II. razred: Fr. 13-85; III. razred: Fr. 8-65.

Od Caribroda do Sofije s povratkom: I. razred: Fr. 4-40; II. razred: Fr. 3-20; III. razred: Fr. 2.—

Da ugodi željam posameznikov, kateri si nameravajo pri tej priliki ogledati Carigrad, obrnilo se je Zvezno predsedstvo do ravnateljstva orientalske železnice v Carigradu s prošnjo za znižanje vožnih cen. Prošnji se je v toliko ugodilo, da se vožne cene znižajo le tedaj, ako se izleta v Carigrad udeležijo najmanj 20 Sokolov. Vožnja stala bi v tem slučaju od Mustafa-Paša (bolgarsko-turške meje) le toliko:

I. razred tja in nazaj Fr. 48-60; II. razred tja in nazaj Fr. 33-45; in III. razred tja in nazaj Fr. 21-30; po isti progi samo tja, kar velja za one izletnike, ki nameravajo potovanje nadaljevati do Odese ali čez Sredozemsko morje v Trst pa:

I. razred Fr. 27.—; II. razred Fr. 1-60; III. razred Fr. 11-85.

Zvezno predsedstvo se je obrnilo nadalje v svrhu znižanja vožnih cen tudi na ravnateljstvo državnih železnic v Zagrebu, od koder pa doslej še ni prejelo odgovora. Vožnja prekine se v Beogradu ter se bode slovenskim Sokolom nudila prilika seznaniti se bližje z našimi krvnimi brati srbskimi Sokoli, kateri prirede istočasno v Beogradu svojo javno in tekmovalno telovadbo.

Od tam se odpeljemo slovenski Sokoli skupno s srbskimi Sokoli v Sofijo. V Beogradu bodo slovenskim izletnikom na razpolago srbski Sokoli, kateri jim bodo razkazovali zanimivosti srbske prestolice.

Od predsedstva bolgarskih »Junakov« se man poroča, da bodo prenočišča za Sokole brezplačna. Omenjeno predsedstvo je nas naprosilo, da mu čimprej naznanimo število udeležencev, vsled česar pozivljamo vse one brate, kateri se nameravajo udeležiti tega izleta, da se čimprej javijo ustmeno ali pismeno pri zveznem predsedstvu; sleherni udeležnik tega izleta naj blagovoli naznaniti, da li po izletu v Sofijo poseti tudi Carigrad.

Potovalo se bode v civilni opravi, sokolski kroj naj ponese vsakdo seboj v kovčegu.

Cas odhoda (6. ali 7. julija) objavljen bo v prihodni teden po časopisih.

Bratje! Tega zleta se udeležijo vsi slovenski Sokolovi; v posebno mnogobrojnem številu se ga udeležijo čelno in hrvatsko Sokolstvo. Pozivljamo vas tudi, da se udeležite te velepomembne Sokolske manifestacije na slovenskem jugu in vi v čim večjem številu.

Deputacijo vodi zvezni starosta brat dr. Ivan Orašac.

Na zdar!

Predsedstvo Slovenske sokolske Zveze.

Dnevne vesti.

+ Ubogi papež! Sv. oče Pij X. nima sreče. Kar ukrene in kar stori, vse izteče zanj in za cerkev slabo. Na vseh koncih in krajih ima velike in težke boje, a v vseh teh vojnah doživlja same poraze. Eno bitko za drugo izgubi. Začel je boj s Francozi, a bil je premagan. Francozi so zaprli samostane, razgnali redove, konfiscirali premoženje mrtve roke in postavili škofom in drugim duhovnikom plače, ki so jih dobivali iz državnih blagajn. Papež se je vojskoval za to, kar je smatral za svojo pravico in če je tudi podlegel, ponižal se takrat ni. Tudi drugih bojev ima dovolj, saj je naravno, da se hočejo države osvoboditi cerkvenega jebobstva. Z Rooseveltom se je papež spustil v borbo, zdaj ima vojno s Špansko, ali kaj je vse to proti strahovitemu, brezprimernemu porazu, ki ga je učakal ta teden.

Odkar je cesar Napoleon I. rimskega papeža v ječo vrgel, ni katoliška cerkev doživela takega poraza. Papež je pred kratkim povodom jubileja sv. Karla Boromeja, ki je bil kot kardinal velik preganjalec reformacije, izdal posebno encikliko, torej vsem vernikom na svetu namenjeno slovesno razglasilo in navodilo. To encikliko je izdal papež v svoji lastnosti kot nezmožljivi naslednik Kristusov in je v njej novič označil stališče rimske cerkve napram protestantom. Ko bi bil papež samo to storil, bi mu tega ne bil nihče zameril, saj je naposled umljivo, da se poglavar katoliške cerkve ne more sprijazniti s protestantizmom. Toda papež je v svoji encikliki žaljivo govoril o provzročiteljih reformacije in o vladarjih, ki so jih podpirali, sramotil je protestante in njih vero in to je provzročilo vihar na Nemškem. Luteranci so se dvignili na obrambo svoje vere. In niso bili sami. Tudi mnogi katoličani so stopili na njihovo stran, med njimi strogo katoliški saksonski kralj. Rimski kardinali so se začeli zvijati in se poskušali z zvijačnim tolmačenjem papeževih enciklik in z drugimi jezuitskimi sredstvi rešiti iz stiske. Toda vihar je naraščal. Pruska vlada je posegla vmes in s trdo roko prijel papeža. In katoliški papež se je takoj udal, ko ga je prijel luteranska Prusija. Katoliški papež je vse preklical, kar je bil v svoji encikliki zapisal proti luteranom. Katoliški papež je prošil luterane odpuščanja, da je žalil njih prednike in njih vero, in je odredil, da se njegova enciklika na Nemškem ne bo brala na prižnicah in se ne bo razglasila v škofijskih listih. Večje zmage luteranci sploh niso mogli doseči. Bili so časi, ko so se vladarji ponižali pred papežem in mu poljubljali nogo. A ti vladarji so bili katoličani in so se več ali manj prostovoljno ponižali pred papežem. Sedaj pa se je moral ponižati katoliški papež in je moral luteranstvu poljubiti nogo. Tega svet še ni doživel, da bi bil rimski papež preklical encikliko, ki jo je izdal v svoji lastnosti kot nezmožljivi vladar cerkve. Nezmožljivi papež je s tem priznal, da je storil zmotno. Kaj hujšega si ni mogoče misliti. Poraz je strahovit, a papežu ni ostala odprta nobena druga pot. Saj še katoličanov ni imel na svoji strani. Moral se je udati. Če bi se ne bil udal, bi bila enciklika rodila nedoglednih posledice za katoliško cerkev na Nemškem. Nov kulturni boj bi se bil začel, in še strašnejši, kakor je bil katerikoli dosedanjih. Temu se papež ni hotel izpostaviti, saj je napravil na Francoskem dovolj bridkih izkušenj, in zato je šel v kanoso in poljubil nogo luteranstvu. Ubogi papež!

+ K članku »Odvetniški izpiti pri višjem deželnem sodišču v Gradcu« nam je poslal odvetnik g. dr. Lj. Stiker še sledeče pojasnilo: Ker se je vkljub dvakratnemu pozivu od strani nadsodišča graška odvetniška zbornica trdovratno branila poslati eksaminatorja k slovenskemu izpitu, obrnilo se je nadsodišče na justično ministrstvo s vprašanjem, kaj naj v stvari ukrene. Justično ministrstvo je nadsodišču naročilo, da se ima izpit vršiti deloma v slovenskem jeziku in da ima predsednik izpraševalne komisije slovensčine nezmožnemu odvetniku prestaviti slovenska vprašanja in odgovore v nemščino. Predsednik nadsodišča je na to odredil, da se ima izpit vršiti deloma v slovenskem jeziku in je za eksaminatorje imenoval sodnike, ki so vsi bili slovensčine zmožni. Ko je dobila odvetniška zbornica ta ukrep nadsodišča v roke, je kratkoma izjavila, da ne

pošlje eksaminatorja k skušnji. Predsednik nadsodišča je bil zaradi tega neposredno pred izpitom primoran preklicati svoj sklep ter odrediti, da se ima izpit vršiti v nemškem jeziku. Iz tega pojasnila sledi, da je pred vsem graška odvetniška zbornica kriva, da se nam kratijo postavno zajamčene in od justične uprave izrecno priznane pravice. Krivo je pa tudi nadsodišče, ker bi lahko poklicalo iz ljubljanske odvetniške zbornice slovensčine zmožne eksaminatorje, kakor to stori pri notarskih izpiti.

+ Kako si Nemei predstavljajo narodni mir? Z ozirom na stremljenje slovenskih odvetniških kandidatov, da lahko napravijo odvetniški izpit pred graškim nadsodiščem tudi v slovenskem jeziku, katere zahteva je tudi popolnoma utemeljena, saj določa ministerialni ukaz z dne 10. oktobra 1854. št. 262 izrecno, da smejo odvetniški kandidati v sodnih okrožjih, v katerih je razen nemščine še kak drugi v deželi navaden jezik, položiti izpit tudi v tem jeziku, piše današnja »Tagespost«: »Pametneje bi bilo, da bi kandidati poglajali izpit v nemškem jeziku, ker morajo tega jezika itak biti večji in ker mesta pravosodstva niso zato, da bi služila za torišča Slovencev v njihovih jezikovnih stremljenjih. Če je kandidat Slovencev po rojstvu, mu vendar ni potreba, da bi moral dati znanje slovenskega jezika potrditi pred tem forumom, kar sicer tudi ni potrebno, zakaj v nobenem predpisu ni pisano, da bi odvetnik, ki se nastani na Spodnjem Štajerskem, moral biti več slovenskega jezika. Preje, predno so se pričele estudne jezikovne gonje, se je čisto zgodilo, da je sredi slovenskega prebivalstva posloval odvetnik, ki ni razumel niti besedice slovenskega. Toda takrat kmetijski prebivalci še niso bili nahujskani, takrat je še skoraj vsakdo znal nemški in zato je vladal lep mir. Danes pa so Slovenci napravili iz najneznatnejših stvari — politikum«. Tako si misli tetka »Tagespost« narodni mir med Slovenci in Nemei. Slovenci bi naj od prvega do zadnjega vsi govorili nemški, vrhu tega pa bi še naj mirno trpeli, da bi jih gulili in na njih stroške pasli svoje trebuhe nemški odvetniki, ki bi ne razumeli niti trohice slovenskega jezika. Potem bi seveda vladal mir, a ta mir bi bil mir groba in narodnega pogina za Slovence.

+ Utrakvistične šole. Nemei vedno in povsod naglašajo, da nočejo germanizirati in da jim gre edinole za ohranitev nemškega življa. Včasih se pa zgodi, da kak zgovornež pove kaj izza kulis ter tako izda prave namene naših Nemcev, katere mi sicer že zdavnaj poznamo. Nekateri Nemei trdijo, da so n. pr. utrakvistične šole »völkisch vollkommen wertlos«. Zdjaj pa nekdo odkriva v »Grazer Tagblattu« pravi namen utrakvističnih šol. Da more taka utrakvistična šola delovati v propeh nemško-nacionalnega stremljenja, je predvsem treba nemških učiteljev na teh šolah. Tak učitelj potem dosega najlepše uspehe. Otroci mladih Slovencev so najboljši material. In učitelj, ki se stvari dobro poprime, more in mora učence nase potegniti. Velik del teh otrok pride v nemške kraje. Tam dobe svoj kruh, tam se popolnoma utope v Nemščini. Tisti pa, ki ostanejo doma, postanejo v drugi generaciji popolni Nemei. In ta pisatelj direktno priznava, da more imenoma naštetih veliko število trdih slovenskih otrok, ki so se v utrakvističnih šolah naučili nemško in ki so postali Nemei. Ali ni to lepo priznanje? Mi Slovenci pa naj mirno gledamo, kako izginja naša slovenska deca v žrelo nikdar sita nemškega zmaja. Proč z utrakvističnimi šolami! V slovenskem ozemlju zahtevamo samo slovenskih šol. Plačujmo pa tudi enako z enakim. Na Kranjskem imajo klerikaleci v rokah našo šolsko upravo. In mi pozivljamo te klerikalece, da pošiljajo na Kočevsko itd. slovenske učitelje, ki naj delujejo v istem zmislu kakor nemški učitelji na utrakvističnih šolah. Naš glas je seveda glas vpjiočega v puščavi. Naši klerikaleci pošiljajo namreč celo v slovenske obmejne kraje nemške učitelje.

+ Dr. Rybář in Bukvajevo okvirni jezikovni zakonski načrt. V »Venkovu« je napisal dr. Rybář uvodni članek, v katerem se bavi z Bukvajevim okvirnim jezikovnim zakonskim načrtom. Dr. Rybář popisuje najprvo vzajemnost Čehov in Slovencev, zgodovinska prava češka, potem pa žalostno naše stališče. Slovenci ne moremo biti za deželno avtonomijo. Vsako razširjanje kompetence deželnih zborov pomenja ojačenje tujega gospodarstva. Slovenci morejo doseči zboljšanje svojih razmer edinole z narodno avtonomijo. In da se jim izpolni ta zahteva, so prisiljeni iskati pomoči v centralnem parlamentu, kajti le tam jim morejo avstrijski Slovani pomagati. Tako je razumljivo, da so Slovenci pozdravili Bukvajevo načrt. Samo v orednjem parlamentu se morejo Nemei prikliti, da kakor večina n. pr. v alpskih deželah

ali na Šlezkem, zagotovo Slovanom to, kar zahtevajo sami za se na Češkem in Moravskem. Le ena točka ne ugaja dr. Rybářu. Načrt namreč pravi, da se naj kak jezik le takrat prizna kot v deželi navadni, če je v dotični deželi vsaj 20% dotične narodnosti. Dr. Rybář se zdi to statuiranje procentov, in posebno pa tako visokih, nekoliko nevarno. To bi bilo omejevanje § 19. osn. zak., po katerem enakopravnost ni odvisna od nikakih procentov. To vprašanje ima posebno za Slovence velik pomen, ker so že zdaj vsled znane prakse pri ljudskem štetju stlačeni pod 20% v nekaterih okrajih, v katerih pa v resnici izkazujejo mnogo čilejše narodno, politično in gospodarsko življenje. Temeljna misel, na kateri temelji Bukvajevo načrt, je tako pravična in to ne samo v avstrijskem smislu, temveč prav posebno tudi v slovenskem smislu, da mora prej ali slej zmagati.

+ Pesnik Medved in klerikalni »Čuki«. V »Mladosti« je bila nastinjena »Pesem Orlov«, katero da je zložil pred kratkim umrli župnik Medved. »Soča« meni, da je ta pesem Medvedu podtaknjena. O tem ni nobenega dvoma. Medved ni bil samo duhovnik, bil je tudi spodoben človek, v »Mladosti« nastinjena pesem je pa taka, da bi je spodoben človek in pravi pesnik sploh ne zložil. To pesem je morda zložil »Boltatu Pepe s Kudelugac«, ta tipični reprezentant klerikalnih inteligentov, nikdar pa Medved. Pesem je surova, triviljalna in bedasta in če bi bil hotel Medved zložiti »Pesem Orlov« bi jo bil vse bolj napravil, kakor je ta. Ta pesem tudi čisto nič ne odgovarja Medvedovemu značaju in mišljenju, saj ve vsakdo, ki je z Medvedom občeval, da je bil Medved sicer veren duhovnik, a vse prej kakor klerikalec. Čukarji so to v »Mladosti« priobčeno pesem Medvedu podtaknili, kakor so povodom Medvedove smrti falsificirali njega partelist in falsificirali izjavo njegove sorodnice. So pač klerikaleci!

+ Naši klerikalci in nemški šulferajni. Včerajšnji »Slovenec« imenuje šulferajnsko šolo v Šiški delo plemenite grofice Auersperške. Javna tajnost je, da vzdržuje to šolo nemški šulferajni. In to ponemčevalno delovanje nemškega šulferajna nazivlje »Slovenec« plemenito delo. Če je kdo do zdaj dvomil, da so klerikalci dobro plačani sužnji nemške misli, mora priti zdaj do prepričanja, da so naši klerikalci celo pospeševalci in zagovorniki nemškega šulferajna. Sicer jih zdaj podpira Kranjska hranilnica — zdaj pa vidimo, da so naši klerikalci celo v prijateljskih odnosjih z nemškim šulferajnom. In ti ljudje naj vzamejo v zakup naše obrambno delo. To bi se reklo, spustiti volka v cvetji hlev.

+ Ljubljanski protestanti protestirajo zoper papeževo encikliko. V ljubljanski kazini so imeli protestanti shod, na katerem so protestirali zoper znano boromejsko encikliko. Glavni govornik je bil Hege-mann. Sprejeli so tozadevno resolucijo.

+ Dopolnilna državnozborna volitev v Gorici. Laški liberalci, ki gospodujejo na magistratu v Gorici, so napisali v volilni imenik za dopolnilno državnozbornsko volitev v Gorici, ki bo dne 26. t. m., vsepolno ljudi, ki po volilnem zakonu nimajo volilne pravice. Izpustili so na stotine Slovencev, morda tudi kakega socialnega demokrata in laškega klerikalca; sploh so hoteli sestaviti imenik, po katerem naj bi pokazala laška liberalna stranka svojo veliko moč v Gorici. Magistrat pa je hotel razdeliti tudi volilne legitimacije tako, kakor bi njemu ugajalo. Vsa stvar je bila končno tirana tako daleč, da je poseglo vmes triško namestništvo, katero je naložilo okrajnemu glavarstvu v Gorici, da ono razdeli legitimacije ter reši dole reklamacije. Hud poper za Gregorčičeve zaveznice na goriškem magistratu! Dopolnilne volitve se udeležijo laški liberalci, laški klerikalci in socialni demokratje.

+ Goriški deželni odbornik dr. Štepančič je dobil dopust kot deželnosodni svetnik, da bo mogel vršiti svoje dolžnosti kot deželni odbornik. Tako poročajo klerikalci. Sliši se to prav lepo, ali kdor pozna Štepančiča in kdor ve, kdo gospodarji v goriški deželni hiši, temu je jasno, da je tak dopust popolnoma nepotreben; Štepančič bo živel lepo komodno, kajti v goriškem deželnem odboru ne preobkladajo z delom slovenskih odbornikov in deželni svetnik, dr. Pettarin tudi ne da vpogleda v vse stvari, ki se sicer tičejo deželnih odbornikov, marveč jim daje tako kot kakim pisarjem nekaj opravila, da jim ni ravno preveč dolgčas. Na goriških sodiščih manjka slovenskih svetnikov; sedaj pa imata dopust še kar dva: Fon in Štepančič. Ali kaj takega, to je ono, kar vleče ljudi v klerikalni tabor!

+ Velik manifestacijski shod v Trstu. Za soboto večer sklicuje poli-

Učno društvo »Edinost« v Trstu v veliko dvorano tamonjnega »Narodnega doma« velik manifestacijski shod, kjer bo govora o italijanskem vseučiliščnem vprašanju in kjer se bo zopet ponovila zahteva po ugoditvi Slovincem na šolskem polju. Ker je ta shod ravno v sedanjem trenutku velikega pomena, smo gotovi, da se ga udeležijo veliko število probujenega tržaškega Slovencev. — Kdor danes neprenehoma ne zahteva svojih kračinskih pravic, ta ne doseže ničesar, je od merodajnih faktorjev ignoriran. — To velja še posebno za nas Slovence. Zato naj pa tržaški Slovinci v soboto zopet energično povedo svojo zahtevo na šolskem polju in obenem glasno zakličejo svojim narodnim nasprotnikom v Trstu, da dokler oni ne bodo privoščili Slovincem ljudskih šol, toliko časa Slovinci ne njim — univerze. Tudi svete slovenske potrpežljivosti naj bo enkrat — konec!

— Povsod delajo zgago. Z večino sedanjih duhovnikov že tudi najvernejši ljudje ne morejo več izhajati, tako so ti gospodje nestrpnji, nasilni in oblastni. Pri tem postopajo dostikrat celo tako, da sami sebe osramote. »Oni gospodje, ki ne morejo videti palcev na nogah, ne da bi se priklonili — so vsi slabici«, je rekel star preprost mož iz Podkraja pri Vipavi o svojem dušnem pastirju in ravnanju tega mašnika je res tako, da je zaslužilo to obsodbo. Še mrličem ne prizanaša ta župnik. Ker je nekaj studiral, bi človek mislil, da ima vsaj toliko pijetete in stanovske samozavesti, da bo vendar mrtvega stanovskega tovariša v miru pustil. Pa ne! Nešetokrat ga je že javno na prižnici in sicer imenoma žalil ter ga opravljal po gostilnah. Dne 5. junija je zopet oznanil, da je pokojni župnik — odiral ljudi. Saj je mogoče, da je tako delal, a dostojno gotovo ni, da stanovski tovariš umrlega prednika tako javno izroča zaničevanju. Pri tem je župnik žalil tudi g. nadučitelja, ki je kakor obsebi umevno koj med mašo popustil orglanje in s svojo soprogo odšel iz cerkve. Stvar se bo obravnavala in zaključila drugje. Dalje je župnik imenoma pozivljal ljudi, naj plačajo nekaj zaostalega denarja. Ali je to dostojno? S kako pravico pa žali ta župnik spodobne župljane. Dne 12. junija je župnik razglasil na prižnici, da pridejo usmiljeni bratje iz Kandije pobirati milodare in pozivljal je navzočne vernike, naj gotovo nihče ničesar ne da, češ, mi ne porabljamoh bohnice v Kandiji. Mislimo, da je veliko koristnejše, če dajo Vipaveci milodare za bolnico usmiljenih bratov, kjer iščejo pomoči rodni bratje, kakor pa da darujejo denar za misijone in zamorčke, za maše in očenaše, za nepotrebne cerkve in vsakovrstna duhovniška podjetja. Ker je upati, da se bo podkrajski župnik poboljšal, naj to za danes zadostuje in bomo drugo gradivo, ki ga imamo, porabili, če bi se naše upanje ne izpolnilo.

— Profesorska služba na ljubljanskem učiteljskišču je razpisana s tole zagonetko: »An der k. k. Lehrerbildungsanstalt mit deutscher und slovenscher Unterrichtssprache eine provisorische Lehrstelle für Pädagogik und Deutsch.« — Za koga je to razpisano? Prav zares za Peerzevega naslednika?

— Iz justične službe. Deželno sodnemu svetniku in predstojniku okrajne sodnije v Krškem, Pavlu Juvančiču, se je podelil naslov in značaj višjega deželno sodnega svetnika.

— Profesor Mijo Vamberger, naš štajerski rojak in urednik »Hrvatskega Stenografa«, pridržen v službovanje zemaljski vladi v Zagrebu, biva nekaj dni sem v Ljubljani na dopustu.

— Slovenskim časnikarjem, ki se udeležijo vseslovenskega časnikarskega shoda in ki so svojo udeležbo tudi pravočasno prijavili, sporočamo, da dobe brezplačne vozne listke I. razreda na progi Ljubljana - Dunaj - Mareheg (avstrijsko - ogrska meja). V Marehegu se pridružijo češkim tovarišem in se peljejo nato preko Budimpešte v Belgrad in Sofijo. »Osrednja zveza slovenskih časnikarjev« bo najbrže izposlovala brezplačne vozne listke tudi po ogrskih železnicah. Na srbskih in bolgarskih železnicah imajo časnikarji brezplačne vozne listke. Toliko v vednost in ravnanje!

— Razstava na učiteljskišču v Ljubljani. V nedeljo in v ponedeljek dne 19. junija priredi c. kr. učiteljskišč v risalnici razstavo risarskih izdelkov svojih učencev in gojencev. Odvritev v nedeljo ob 10. dopoldne s predavanjem o »Bistvu risarske metode in njenem razmerju z občno pedagogiko.«

— Simon Gregorčičeva javna ljudska čitalnica in knjižnica se preseli s 1. avgustom v Wolfova ulico št. 10, kjer je že najeto za ljudsko izobraževalne namene celo stanovanje v I. nadstropju. S tem zadobi ta prepreden zavod lokal, kakršnega

je še cel čas svojega obstaja potreboval. Wolfova ulica leži kar najbolj centralno, dohod je najpripravnější, stanovanje pa je tako urejeno, da se v njem lahko nastani ter širita čitalnica in knjižnica.

Umrli je na Glincah št. 214 pri Ljubljani g. Fran Lander, nadučitelj v pokolu. Pogreb bo v soboto ob 6. zvečer na pokopališču na Viču. Blagemu možu bodi prijazen spomin!

Priznanje. Rudarjema, Ivanu Pavšiču in Franu Kavčiču III. v Idriji, se je priznala za njuno zvesto 40letno službovanje častna svetinja.

Domača iznajdba. Znano je, da se pri malilnicah, kakršne so zdaj v rabi, primerjajo pogostokrat nezgode. Roke in prsti pri malilnicah poslujočega oseba so vedno v nevarnosti. Zdaj sta dva rojaka, gg. Zamuda in Vivoda v Celju izumila in si dala patentirati pripravo, ki onemogoči take nezgode. Izdelovanje teh priprav je prevzel znani ključavnarski mojster v Celju g. Rebek.

Železniška nesreča. Včeraj ponoči ob pol 1. je brzovlak povozil kolodvorskega portirja, I. Mikložina, blizu mariborskega glavnega kolodvora. Mikložina je bil ves razmesarjen, odtrgana mu je bila tudi roka. Ker je imel vlak zamudo, se je Mikložina vračal iz službe po železniški progi proti Pobrežju, gotovo misleč, da vlaka še ne bo.

Potres na Spodnjem Štajerskem. Iz Kozjega nam poroča prijatelj našega lista: Danes zjutraj ob 4. je bil tu precej močan potres in sicer v smeri z juga.

Postajenačelnik južne železnice v Trstu je postal sedanj pri vzničarju, danes zjutraj ob 4. je bil tu precej močan potres in sicer v smeri z juga.

Zagoneten slučaj. Dne 15. junija je privedel Anton Razmann iz neke vasi pri Kopru v tržaško bolnišnico dva kmeta, in sicer Antona Santiča in Josipa Kocjančiča. Kmeta sta imela vsak po eno kroglo v nogi. — Razmann je pripovedoval, da ju je neki Josip Busaj obstrelil po nesreči. Zdravnikom se pa to ni zdelo verjetno ter so stvar naznanili državnemu pravdnstvu.

Izpraznjeno učiteljsko mesto s pravicami in dolžnostmi vadniškega učitelja je razpisano na državni ljudski in meščanski šoli v Trstu. — Prednost imajo prosilci z usposobljenostnim izpitom za meščanske šole I. skupina. Prošnje je vložiti do 5. julija na namestništvo v Trstu.

Okrožno sodišče v Pulju. Dne 14. junija so se sešli v Pulju vsi župani iz južne Istre, da se posvetujejo o nadaljnjih korakih, ki jih je treba storiti, da se doseže v Pulju okrožno sodišče. Sklenili so resolucijo, v kateri pozivljejo deželnega glavarja, da skliče takoj deželni zbor, ko bo vlada predložila tozadavni zakonski načrt deželnemu odboru.

Veseli časi za mladino so že tukaj. Češen je v obilici, rdeče jagode, a tudi borovnice in prve hruške so že dosepele na trg. Tedaj je potreba le še polne žepa drobiža in imeli bodo malčki in prodajalci sadja — dober semenj.

Oblastva zasledujejo 27letnega potnika, Evgena Gottlieba, ker v škodo tvrdega za ročna dela, Akacija Hrvata v Budimpešti, po raznih samostanih in župniščih v tostranski državni polovici goljufa. Gottlieb je rdečelas, židovskega pokolenja ter govori ogrsko, laško, slabo nemško in več slovanskih jezikov. Torej, pozor pred Židom.

Vtíhotapec. V soboto ponoči se je v neko prenočišče v Kolodvorski ulici čez vrtno ograjo in v sobo vtíhotapil nek nočni element in ukrajal mizarskemu pomočniku, Jožefu Kranju, nov suknjič, hlače in čevlje na zadrgo in črna očala z etuijem v skupni vrednosti 68 K 60 vin. Tat je pustil svoje čunje in »škarpe« v sobi, z boljše obleko je pa izginil v temno noč. Neki laški delavec, ki tudi tam prenočuje, je nepoklicanega prenočevalca videl pod posteljo skritega, a »brihtna« glava ga je pustila nemotenega.

Nevarnost za konje. Na Marijinem trgu se češče dogajajo slučaj, da konji, ki pridejo na tračnice, padajo in se poškodujejo na nogah, odnosno se jim tudi potrgajo podkve. Ker je ob tračnicah električne železnice, kakor tudi drugod, kjer ta železnica teče, nevarnost za konje, naj bodo tedaj vozniki v lastnem interesu previdni.

Nepreviden kolezar. Sinoči je po hodni poti ob Dunajski cesti delavec Alojzij Sever proti mitnici tako naglo in neprevidno vozil, da je s kolezom zadel tam službočega mitniškega paznika, Ivana Markoviča, in njegovega štiritletnega sina, Jožefa, podrl na tla, ter oba znatno telesno poškodoval.

Nesreča. Ko se je včeraj dopoldne v Sodnijski ulici na oknu I. nadstropja Sletna trgovčeva hčerka K. P. igrala, je izgubila ravnotežje ter padla na dvorišče. Poškodovala se je

lebo opazila, da se je morali s različnim vnosom prepeljati v Leoniče.

Dolavsko glasbenje. Včeraj se je s južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 25 Macedoncev in 3 Hrvatje.

Ingabil je potnik, gosp. Jurij Klinaar, zavitek, v katerem je imel 14 ovratnikov in 6 parov mašet.

Narodna obramba.

Za velike Ciril-Metodove veselice dne 3. julija v Ljubljani se kaže hvalevredno tekmovanje med podružnicami, pa tudi med mnogobrojnimi prijateljicami družbe. Za sodelovanje se je prijavilo že toliko skupin, da je veselični prostor oddan šotorom. Veselični odesk torej prosijo vse podružnice in prijateljice, ki bi rade imele lastne šotore, naj mesto stroškov za šotore nabirajo v svojem okraju darove ter prinesejo sebolj jubilejni dar družbi. Vse cenjene dame, ki imajo blago voljo za sodelovanje, se pri prihodu v Ljubljano pridele obstoječim šotorom, kamor same že. Obleka poljubna, izprehodna. Narodne noše dobro došle! Vse prijateljice in vsi prijatelji družbe pa so naprošeni, naj agitirajo v svojih okrajih za čim večjo udeležbo. Dne 3. julija je narodni praznik vseh Slovencev, skrbimo, da nastopimo v imponujočem številu!

Prijateljice in prijatelji družbe sv. Cirila in Metoda, to je vse Slovenke in vsi idealno navdušeni Slovinci, delujete neumorno v svojem kraju, da bodo vse slovenske pokrajine častno zastopane pri jubilejni slavnosti dne 3. julija v Ljubljani. Posebno so naprošeni podružnični odbori, da skrbijo za častno zastopstvo v svojem okolišju. Morda se najdejo premožnejši rodoljubi, ki bi plačali vozno potrebno, toda idealnim mladim ljudem, ki bodo vedeli še otrokom in vnučkom pripovedovati o nenavadno krasnem slavju. Poznamo koroškega rodoljuba, ki ni baš premožen, a na slične narodne veselice privede vselej celo vrsto mladine na svoje stroške, ker vé iz lastne skušnje, da ni lepše prilike za narodno prubojo in za trajno rodoljubje, kakor so take narodne slavnosti.

Jubilejne slavnosti družbe sv. Cirila in Metoda bodo po temle redu: Dne 1. in 2. julija priredi »Adrija« obrambni tečaj z važnimi referati o naših ogroženih krajih. V nedeljo, dne 3. julija, bo dopoldne slavnostna velika skupščina, dopoldne pa velika ljudska veselica v Tivoliju (Švicarija). Veselica bo resnično nekaj nenavadnega. Vse planote s sosednimi gozdiči se spremene v pravo orientalsko sejmščišče z raznovrstnimi šotori. Točilo se bo vino iz vseh slovenskih pokrajin, stregle bodo naše mile sestrice Štajerke, Tržačanke, Goričanke, Gorenjke, a največ pozornosti bodo brez dvoma zbujele hrške Ziljanke v slikoviti narodni noši. Svirale bodo razne godbe, sploh bo razvedrila in bučnega življa na vseh konceh in krajih.

Tržaški Slovinci s posebnim vlakom v Ljubljano. O priliki 25letnice Ciril - Metodove družbe, dne 3. julija t. l. prirede tržaški Slovinci poseben vlak na slavnost v Ljubljano. Kakor čujemo, vlada v Trstu za ta izlet veliko zanimanje in je že danes gotovo, da poleti v Ljubljano veliko število Tržačanov. Tržaške Slovenke bodo imele na slavnostnem prostoru poseben prostor, za katerega že sedaj pridno nabirajo.

Društvena naznanila.

Ljubljanska sokolska župa priredi v nedeljo, dne 19. junija 1910 v Ljubljani na dirkališču pod Tivoli I. župni zlet po sledečem sporedu: I. Dopoldne ob 7. tekmovalna telovadba obrtnega in trgovskega naraščaja in izkušnje za popoldansko javno telovadbo. — Sprevod po mestu ob pol 12. II. Popoldne ob pol 5.: javna telovadba župnih društev. (Sokol v Domžalah, na Igu, Žensko telovadno društvo v Ljubljani, Sokol v Ljubljani, v Šiški, na Viču z odsekom v Notranjih gorah in Sokol v Vrhniki) po sledečem sporedu: 1. Proste vaje članstva (vsa župna društva). 2. Vaje Ženskega telovadnega društva: a) s kiji, b) na mizi. 3. Vaje s priporeci župnega obrtnega in trgovskega naraščaja. 4. Proste vaje naraščaja Šišenskega Sokola. 5. Skupine obrtnega in trgovskega naraščaja Ljubljanskega Sokola. 6. Telovadba župnih društev na orodju. 7. Skupine Ljubljanskega Sokola na lestvah. 8. Hkratne vaje vadiateljskega zbora Ljubljanskega Sokola v trojicah in šestoricah na treh bradljah. 9. Zaključna skupina. III. Zvečer ob pol 8. je velika kresna veselica, ki jo priredi Ljubljanski Sokol. Godba (slavna Slovenska Filharmonija), kres in kresni govor, vaje s gorčimi hiji, marmornati kipi, velikaški umetniški oganj, vrtiljak, vino, pivo, kava, jestvine, slastičice v vseh paviljnih pod vodstvom velicehajnih narodnih

gospa in gospodiča. Vstopnina: 50 v, otroci plačajo po 20 v; sedež pri javni telovadbi posebej: I. vrsta 80 v, ostali sedeži po 40 v. Vpreplačila se hvaležno sprejemajo.

Kresna veselica. Z jutrajšnjim dnem prične se s pripravami za kresno veselico na veseličnem prostoru — dirkališču. Z veseljem je konstatirati, da se je odzvalo vabilu veseličnega odeska lepo število bratov, ki so postavili radovoljno svoje moči na razpolago Sokolu, tako, da bo mogoče vsa dela izvršiti v lastni režiji. Montažo acetilenske razsvetljave, za katero je potrebne kotle radovoljno posodil g. Josip Arko, izdelovalec acetilenskih naprav v Ribnici, je prevzela tukajšnja plinarna. Za šotore in vse potrebno je preskrbljeno. Edino skrb in težavo povzročila Sokolu le skrajno nagajivo in prečudno obnašanje Jupitra Pluviusa ter neredno funkcioniranje nebeških deževnih zatvornice, ki kakor tvrdki Cezcoviczki, poplavijo in odplovijo vse doseđani trud in stavljen nade. Še nobeno leto ni dež tolikanj nagajal raznim prireditvam, kakor ravno letos. Vendar še ni popolnoma obunati in želiti je, da bi nedelja pozdravila I. župni zlet Ljubljanske sokolske župe v svoji najsijajnejši opremi.

Telovadnemu društvu Sokolu v Ljubljani podaril je g. Hinko Suttner, trgovec z zlatino, srebrnino in urami v Ljubljani, Mestni trg, znatni znesek 50 K, za kar mu društvo izreka svojo najprisrčnejšo zahvalo. Naj bi gospod darovalec našel mnogo posnemovalec. Na zdar!

Zveza slovenskih zadrug v Ljubljani ima v četrtek, dne 23. junija v dvorani Mestnega doma v Ljubljani svoj III. občni zbor.

Češkoslovenski klub. Ustanovni občni zbor Češkoslovenskega kluba bo — kakor smo že poročali — v soboto 18. t. m. ob 6. popoldne v mali dvorani Mestnega doma. Člani se soredjavo neposredno pred občnim zborom. — S Češkoslovenskim klubom bo izpolnjena znatna vrzel v češkoslovenskih stikih, ki so bili sicer že doslej prav živahni in prisrčni, pa premalo organizirani. Kot član je dobrodošel vsak napredni Slovinci in Čeh, ki simpatizira s češkoslovenskim zblizanjem in si tu želi resnega ter globokega dela.

Ljudska predavanja »Zveze slov. izobraževalnih društev« v Ljubljani. Konec pretečenega leta se je osnovala v Ljubljani »Zveza slov. izobraževalnih društev«, koje namen je osredotočiti vse ljudsko-izobraževalno delo na Kranjskem. Tekom prvega polleta svojega delovanja je skušala Zveza ustvariti podlago za smotreno in sestavno prirejanje ljudskih predavanj. Največja zapreka, da se pri nas ljudsko-izobraževalno delo ni moglo doseđaj tako razviti kot drugod, je bilo pomanjkanje predavateljev. Zveza je to zapreko odstranila s tem, da je pritegnila v svoj delokrog 23 predavateljev, ki so se z veliko ljubeznijo in požrtvovalnostjo lotili začetnega dela na tem polju. — Tudi poslušalcev je bilo treba šele pridobiti in začeti vzgajati za ljudska predavanja. Velikokrat smatrajo ljudje predavanja le za priredbo, s katero naj se včasih zamaši za spremembo spored raznih veselice. Le pogloma prodira nazor, da morajo biti ljudska predavanja nadaljevanje šolske izobrazbe, nekaka narodna visoka šola. Zveza je skušala radi tega uveljaviti v posameznih krajih cele serije predavanj, drugod pripraviti zanje tla. Obrnila se je na najrazličnejše že obstoječe izobraževalne korporacije v raznih krajih in jih skušala pridobiti za predavanja. Mnogo krajev je odpadlo radi komodnosti in brezbriznosti krajevni faktorjev, na več krajev se ni moglo ozirati radi oddaljenosti in pomanjkanja gmotnih sredstev — predavatelji so morali skoraj povsod sami kriti predavateljske stroške — vzlic temu se je izvršilo v 18 različnih krajih 73 predavanj, ki so tamkaj kjer se je vršilo več predavanj, pritegnila nase stalno poslušalstvo in to ponajveč iz nižjih slojev, katerim so v prvi vrsti ta predavanja namenjena. Vseh poslušalcev je bilo nad 7000. Najbolje obiskovano je bilo predavanje s 300. najslabše s 14 poslušalci. Največ predavanj je bilo v Škofji Loki (17), Zabnici (11), Št. Vidu (10), Mostah (6), Šiški in Kranju po (5), ter Kamniku (4). Predavanja so se vršila brez časovne reklame in le s pomočjo krajevne agitacije deloma pod firmo Zveze, deloma pod firmo lokalnih organizacij. Od 23 predavateljev je bilo 17 članov ljubljanskega izobraževalnega kluba, ki so imeli skupaj 63 predavanj. Poleg tega sta imela dva člana I. K. od 12. nov. do 1. maja tedenske kurze za nemščino oz. računstvo, katerih se je udeleževalo od 34—40 ljubljanskih železničarjev. Snov predavanjem je bila iz naslednjih strok: zgodovina, državnost, narodno gospodarstvo, kazensko pravo, slov. literatura, fizika, geologija, astronomija, tehnika, zdravstvo, vagojalstvo in obrambno delo.

Zveza slovenskih zadrug v Ljubljani ima v četrtek, dne 23. junija v dvorani Mestnega doma v Ljubljani svoj III. občni zbor.

Zveza slovenskih zadrug v Ljubljani ima v četrtek, dne 23. junija v dvorani Mestnega doma v Ljubljani svoj III. občni zbor.

Novak, odvetnik v Ljubljani znesek 20 K. Hvala! Da bi dobil mnogo posnemovalec!

Narodna čitalnica v Dravljah priredi v nedeljo 19. t. m. pomladno vrtno veselico na vrtu Sojerjeve gostilne v Dravljah. Na sporedu je petje sl. Žirovnikovega zbora, godba, srečolov in ples. Čisti dobiček se porabi za nakup novih knjig, da tako mladina pride cenim potom do lepega čtiva. Vstopnina je prosta. Prijatelji in podpiratelji narodnih društev udeležite se v obilnem številu te veselice.

Koncert v Ribnici. Piše se nam: Naše pevsko in glasbeno društvo priredilo je 5. junija svoj pomladanski koncert. Smelo trdim, da bi bil vspeh koncerta še bolj popolen, če bi bila večja harmonija med občinstvom in pevskim zborom. Pevovodja vedel bi marsikaj potožiti, pa tudi pevski zbor. Gosp. Grčar je kot pevovodja že eden pot omahnil dobesedno: padel je že pod butaro tega bremena, a je zopet vstal in zdaj stoji trdnjeje. Pevski material imamo razmeroma dober, nedostaja edino še občnega pojmovanja o glasbi, največ seveda s strani občinstva. Jenkova velepreprosta koračnica je občinstvo kar fascinirala, medtem ko so Devove idealno lepo harmonizovane, v skladateljevem duhu tudi pevane narodne pesmi učinkovale na poslušalce — uspalno. Dr. Schwabov valček: »Dobro jutro« vzadovoljiti je pač moral vse. Kot gost zapela je gđc. Hrastova iz Ljubljane Louis Denze: »Si me li ljubila!«, Evgen Hildachovo: »Pomlad je prišla« in na občno zahtevanje kot dodatek še Griegovo večnolepo: »Jaz ljubim te«. Kdo ni čul, razumel vsaj v prvi pesmi bolečnih vslikov, jok očitajoč prevrane ljubezni, ki zveni iz zadnjih akordov: Ne, ti ne ljubiš me! Gđc. Hrastova ima obsežen, izsolan, zvonek in svež glas; njen nastop je siguren in simpatičen. Bodi ji javna zahvala za nenavadni umetniški užitek. Zaključek koncerta tvorila je opereta enodejanka: »Presenečenje«. Gđc. Virkova je kot Zora igrala in pela izborno. Hvaležno vlogo imel je g. Peterlin F. S. svojo igro, a še bolj s petjem presenetil nas je vse. Samo-osebje je umljivo, da je prepeval tudi g. Grčar prav lepo. Bas in alt sta pripomogla, da je bil tudi občajni »tremo« na svojem mestu. Temeljem celoga večera imenovati moramo naši dve neumorni interpretistini, gđc. Vido Pickovo in gospo Hermino Ančikovo. Občinstvo je lahko uvidelo, da gojimo resno petje in da se ne strašimo ne truda in nikakoršnih žrtve, da bi vzbudili resnično zanimanje za glasbo.

Združene c. kr. meščanske garde v Novem mestu, Krškem in Kostanjevici prirede dne 19. junija v Kostanjevici skupno slavnost in veselico.

Iz Begunj na Gorenjskem. Tukajšnje gasilno društvo je priredilo v teku tega leta že več gledaliških predstav s petjem in ljudstvo mu je zato prav hvaležno, da ima tako vsaj nekoliko zabave in razvedrila. Saj pa nastopajo igralci diletantje prav izborno in kažejo veliko spretnosti, kar se je videlo v veseloigran »Dragocena ovrtnica« in »Brat Sokol« pa tudi v »Pes in mačka« in tridejanski »V Ljubljano jo dajmo«, ki sta bili uprizorjeni preteklo nedeljo ter sta prav ugoden utis napravili na poslušalce. Koliko je bilo smeja! Gledalci so bili polni hvale. Tudi petje je prav ugajalo in kaže na dobro izvežbanost pevki in pevcev. Glasovi so bili čisti in prijetni. Le še večkrat kaj in vstrajno naprej. Vsa čast društvu in njega voditeljem.

Tamburaško društvo »Strel« iz Borovlj priredi dne 2. julija zvečer na vrtu hotela Mayer v Kranju koncert v prid boroveljskemu Sokolu. »Strel« in pevski zbor boroveljskega Sokola bosta dne 3. julija sodelovala pri veliki ljudski veselici povodom 25. letnice naše Družbe.

I. zlet Primorske sokolske župe. V nedeljo se vrši I. zlet Primorske sokolske župe v Št. Petru pri Gorici. Ta sokolska slavnost obeta biti nekaj izvanrednega, kajti prihiteli bodo ta dan Sokoli iz vsega Primorja v Gorico in udeležbo so naznanila tudi nekatera izvenprimorska sokolska društva. Tako se n. pr. udeležijo te slavnosti idrijska župa polnoštevilo. Tržaški Sokoli prirede ta dan poseben vlak v Gorico. Kakor se po občem zanimanju sodi, bo prihitelo tega dne najmanj 6—700 Sokolov v kroju in na tisoče narodnega občinstva na kraj slavja. Ta I. zlet Primorske sokolske župe bo pa tudi dokazal, kako rapidno se razvija in napreduje Sokolska ideja v prekrasnem našem Primorju.

Prosveta.

III. javna produkcija »Glasbene Matice«, ki se je vršila včeraj dopoldne ob 6., je stala mestoma kar na koncertni višini. Predstava se nam je elita »Matičnik« gojank in Jančev. Klavirsko točko je proizvajala

ko čest gojenecv žole gde. Prelesnikove. — Gde. Tekavčičeva je svirala Chopinov valček fino in precizno. G. J. Bezeljak nam je podal prav lepo Jensenovo »V gostilni«. Gde. V. Lapajnetova je pokazala v Chopinovem nohturnu in valčku priznanja vredno tehniko in fino prednašanje. V Sukovi težavni suiti je dokazala gde. D. Bergmanova prav visoko stopnjo klavirske izobrazbe. Z Griegovo »Eroliko« in »Svatbo na Troldhangenu« nas je gde. J. Jelačičova kar naravnost očarala. In slednjič v Lisztovi »Ogrski rapsodiji« smo občudovali dovršeno tehniko in brezhibno prednašanje.

Kot virtuozi — ni pretirana ta beseda — se nam je predstavil v prvom stavku Mendelssohnovega violinskega koncerta v e-molu gosp. Iv. Trost iz šole gosp. Vedrala. To že ni več učencev, to je samostojen umetnik, ki zna vdihniti reproduciranemu glasbenemu stavku svojo lastno dušo. Da je tudi lok v tehničnem oziru v roki gosp. Trosta funkcionalen brez napake in da so bili toni vseskozi čisti — to se mi zdi odveč poudarjati. Gosp. Trost kaže, da ima sposobnost in voljo, stopiti v vrste priznanih violinskih virtuofov.

V solovem petju smo slišali eno gospodično in dva gospoda. Gde. P. Boletova je nastopila dvakrat; v prvi v ariji Margarete iz Gounodovega »Fausta« in v Taubersovi pesmi »Ptček v gozdu«. Glas gospodične Boletove je sicer šibek, zato pa tembolj simpatičen, in že prav lepo izšolan. V ariji Margarete ni prišel do popolne veljave; zato pa je gospodična tembolj briljirala v Taubersovi pesmi. Kar naravnost očarala nas je. V drugi je zapela gospodična še štiri pesmice domačih skladateljev (Dev: Ptčka, Sajovic: Kaj bi le gledal, Pavčič: Pastarica, Krek: Tam zunaj je sneg), v katerih je iznova pokazala svoje velike pevске vrline. Gospodična je iz Hubadove šole; istotako gosp. L. Kovač, ki je zapel Prohazkovo »Zvezde zarjose«, Pavčičovo »Pred durmi« in iz »Prodane neveste« Jankovo arijo »Kdo naj verjame«. Gosp. Kovač ima vse predpogoje, da postane prav izborni liričen tenorist. Njegov glas je mehak in gibčen, v višinah in nižinah dovolj močan in simpatičen. Izgovarjava je točna, vokalizacija brez napak. Ni dvoma, da čaka gosp. Kovača — če se morda namerava posvetiti pevski karijeri — prav lepa prihodnost. — Iz šole gosp. Gerbiča je nastopil gosp. R. Trost v ariji iz Verdijeve opere »Ernani« in v Presslovi »Ob Vezeri«. Gosp. Trosta smo slišali še večkrat in konstatiramo z odkritim veseljem, da prav lepo napreduje. Njegov sonorni bariton je močnejši in čist v vseh legah. Verdijevo arijo je gosp. Trost zapel z zanosom in je v njo položil tudi mnogo dramatične sile. Z ravno tako lepim uspehom je zapel Presslovo pesem. Izgovarjava je vseskozi razločna in tudi vokalizaciji, ki je svoje čase bila pomanjkljiva, nimamo več mnogo oporekati.

S tem so letošnje produkcije »Glasbene Matic« končane. Pokazale so nam, da imamo dovolj vzokov, biti na prvi naš glasbeni zavod ponosni, tako kar se tiče učiteljstva, kakor tudi kar se tiče gojenecv. Naša »Glasbena Matica« naj bo prepričana, da bodo Slovenci nje zasluge vedno vedeli visoko ceniti.

V poročilu o II. produkciji sem nehoti pozabil omeniti, da je g. R. Stojte (flavta) iz šole g. Breznika. Iz te šole je nastopil pri I. produkciji tudi g. Kollaritsch. V. M. Z.

Slovanski jug.

Stoletnica Stanka Vraza bo v soboto, dne 18. junija obhajala čitalnica v Pazinu s posebno svečanostjo. Dijaški zbor poje »Naprej zastava Slave« in »Slovenec i Hrvat«, gospi pl. Doroghy pa poje solo »Če na poljane rosa pade...« Slavnostni govor bo govoril prof. dr. Hešič.

— Radi narodnih zastav. Kakor je znano, je sarajevski župan Esad efendi Kulović odstopil. Njegove posle opravlja sedaj podžupan Hrvat dr. Nikola Mandić. Med podžupanom dr. Mandićem in bosansko vlado je nastal večeraj povodom otvoritve bosanskega deželnega zbora oster konflikt. Vlada je namreč ukazala podžupanu dr. Mandiću, naj na mestnih poslopih v proslavo otvoritve prvega bosanskega sabora razobesi te-le zastave: avstrijsko, madžarsko, cesarsko in bosansko. Dr. Mandić se temu škandaloznemu ukazu ni pokoril, marveč je dal na občinskih poslopih razobesiti hrvatske, srbske, mohamedanske, bosanske in cesarske zastave. Ta podžupanova odredba je v vsi javnosti napravila najboljši vtisk in izzvala splošno odobravanje, vlada pa piha od jeze, da se je podžupan dr. Mandić drznil upreti se njenim poveljem. Govori se, da namerava vlada nastopiti z vsjo strogostjo proti dr. Mandiću in

ga suspendirati kot podžupana. Naj stori vlada kar koli, ono je gotovo, da nima sredstva, s katerim bi mogla preprečiti, da bi se tudi v Bosni močno ne razvila narodna ideja.

— Nov župan v Varaždinu. Večeraj je imel v Varaždinu svojo prvo sejo novoizvoljeni mestni občinski svet. Edina točka dnevnega reda je bila volitev novega župana. Oddanih je bilo 27 glasovnic, med temi je bila ena prazna. Vseh 26 glasov je dobil poslanec dr. Pero Magdič, podpredsednik hrvatskega sabora. Galerija, ki je bila natlačena rodoljubnega občinstva, je pozdravila izvolitev dr. Magdiča z navdušenimi živjo-klici in ploskanjem. Po končani seji se je ves občinski svet z novim županom na čelu dal fotografirati v spomin veselega dogodka, da je občinski svet po dolgih letih zopet prišel v narodne roke. Novo izvoljeni odbornik Vekoslav Leitner je radi preobloženosti z drugim poslom odložil svoj mandat, a je zato položil v roke novega župana dr. Magdiča 1000 K kot prispevek za olepšanje mesta. Dr. Magdiču, iskrenemu prijatelju Slovencev, dobremu prijatelju našega lista, za katerega je že zastavil tudi svoje pero, naše presrečne čestitke!

Izpred sodišča.

Med instalacijo župnika. Dne 1. maja t. l. so instalirali na Polensaku na Stajerskem novega župnika Poplatnika. Ob takih prilikah je že navada, da je ljudstvo bolj navdušeno. V takem navdušenju je prišlo v neki gostilni do pretepa, v katerem je Hrvat zabodel Vilénika z nožem. Vilénik je izkrvavel in umrl. Pred mariborskim porotnim sodiščem je bil Hrvat obsojen na tri leta težke ječe.

63letni morilec žene. Pred graško poroto je stal 14. t. m. peskar 63letni Emil la Croix de Vachine. Bil je sin majorja. Ko je bil 12 let star mu je umrla mati. Oče se je zopet oženil, sin pa prepuštil usodi. Tako je postal iz njega postopač, ki je radi raznih hudodelstev in prestopkov presedel do svojega 49 leta 31 let ječe. Zadnjih 14 let pa se je popolnoma spremenil in se je kot mestni peskar pošteno preživljal. L. 1903 se je oženil z neko 5 let starejšo žensko, ki je bila huda pijanka in je radi tega prišlo med njima večkrat do prepira. V nekem takem prepiru jo je na letošnje velikonočno nedeljo ubil. Obsojen je bil na deset let ječe.

Razne stvari.

* Cigarete iz čaja. V Londonu so prišle med imenitnejšim žentvom v navado cigarete iz čaja. Znane londonske pisateljice in časnikarice pakade vsak dan 20 do 30 takih cigaret. V salonih londonskih dam pridejo po obedu že splošno čajve cigarete na mizo. Gledališke igralkice in pisateljice prirejajo sestanke v svrhu kajenja »najmodernejših«. V Kensingtonu se je že ustanovil »Klub kadilk čaja«.

* Nemška justica. Pred višjim vojnim sodiščem v Würzburgu je bil te dni obsojen neki topničar na dve leti ječe. Človek bi mislil, da se je mož kdove kako pregrešil, ampak stvar je čisto malenkostna. Topničar je bil malo pijan, pa se je sprl z nekim podčastnikom. Seveda bi bilo to po vojaških postavah že precejšnje »hudodelstvo«, ako bi bil namreč topničar vedel, da ima opravka s podčastnikom. Tega pa ni mogel vedeti, ker je bil podčastnik oblečen v civilno obleko, topničar pa je bil pijan. Sodišče pa je podprlo svojo drakonično razsodbo s tem-le razlogom: Vsak častnik, vsak podčastnik, četudi je civilno oblečen, se natančno razločuje od civilne pakaze po — strumen držanju. Med tisoči civilno oblečenih ljudi mora vojak takoj spoznati svojega predstojnika, če tudi je — pijan. To so argumenti, ki tudi — drže.

Telefonska in brzojavna poročila.

Poslanska zbornica. Dunaj, 13. junija. Poslanska zbornica je danes nadaljevala proračunsko debato. Prvi je govoril slovenski klerikalni poslanec dr. Korosec. Obžalujoč v svojem govoru večeraj poskušeni atentat na bosanskega deželnega šefa, generala infanterije barona Varešanina, je izrekel nado, da bo kmalu prišel čas, ko bodo vsi Jugoslavlani avstro - ogrske monarhije v skupni postavodajalni korporaciji odločevali o svoji usodi. Nato je govoril o italijanski pravni fakulteti ter naglašal, da se glede tega vprašanja popolnoma strinja z izvajanjem poslanca dr. Rybača. Poslanec Dnjestranski je razpravljal vprašanje o ljudskem štetju, ter zahteval, naj se ljudsko štetje letos vrši po narodnosti, ne pa po občevalnem jeziku. Med govorom poslanca Czajkowskega je prišlo do konflikta med Poljaki in Malorusi. Malorus dr. Budi-

novskij je zaklical: »Poljski ministar je lopov,« kar je med Poljaki povzročilo nepopisno ogorčenje. — Predsednik je Budinovskega poklical k redu. Sedaj govori češki narodno - socialni poslanec Fresl. Govoril ho tri ure. — Prihodnja seja bo jutri.

Nemci in italijanska pravna fakulteta.

Dunaj, 16. junija. Danes dopoldne je imela nemška parlamentarna zveza »Deutschnationaler Verband« sejo, na kateri se vrši debata o laškem vseučiliškem vprašanju. Razpravo so prekinili in jo bodo nadaljevali popoldne ob 4.

Razkol med Nemci. Radikale izstopijo iz skupne parlamentarne zveze.

Dunaj, 16. junija. V poslanski zbornici se govori, da izstopijo radikale iz skupnega nemškonaacionalnega kluba in da bodo vobče glasovali proti ustanovitvi italijanske pravne fakultete. Iz kluba baje prav gotovo izstopita dr. Hoffmann-Welnhof in Wastian.

Dunaj, 16. junija. »N. Wiener Tagblatt« javlja, da je imel cesar Viljem nevarni tvor na nogi že ob času pogreba kralja Edvarda v Londonu, a da je njegova okolica to prikrivala javnosti.

Za uvoz mesa iz inozemstva.

Dunaj, 16. junija. Danes je bila pri ministrih Poppu in Weiskirchnerju deputacija mest Lvov in Krakov in jih prosila, da bi dovolila vlada prodajo romunskega govejega mesa na stajališčih po velikih mestih. Minister dr. Weisskirchner se je izrazil, da bo preje ali sleje itak treba otvoriti meje za uvoz mesa.

Požar papirnice na Reki.

Reka, 16. junija. Snoči ob 8. je izbruhnil požar v skladišču papirnice tvrdke Smith & Meynier. Ogenj se je tako hitro širil, da je skladišče bilo v najkrajšem času uničeno do tal. Vkljub temu, da so številni ognjegasci požrtvovalno vrsili svoj posel, vendar niso mogli zabraniti, da bi se požar ne razširil še na sosedno skladišče. V kratkem je bilo v plamenu tudi to. Papirnica stoji v bližini Orehovice, kamor je z Reke valovala vsa noč nepregledna množica. Tisoč in tisoč ljudi je prihletelo opazovat grandiozni požar v Orehovicu, ali pa so stali na Lujzini cesti, odkoder je bil krasen razgled na pogorišče. Takoj, ko je izbruhnil ogenj, so prihleteli na lice nesreče susaški, pristaniški in drugi gasilci. Vkljub napornemu delu skladišče niso mogli rešiti, pač pa se jim je posrečilo, požar omejiti. Skladišči sta goreli še zjutraj, a požar je sedaj ni popolnoma pogasjen. Pogorišče stražijo gasilci in vojniki. Škode je nad 200.000 kron, ki pa je skoro vsa pokrita z zavarovalnino.

Seja hrvatsko - srbske koalicije.

Zagreb, 16. junija. Izvrševalni odbor hrvatsko - srbske koalicije je imel večeraj pozno v noč sejo, katere sta se udeležila tudi podban Chavvrak in odelni predstojnik, dr. Amruš. Koalicija je razpravljala o stališču in taktiki hrvatske delegacije v peštanskem parlamentu. Definitivnega se ni sklenilo ničesar, marveč so se definitivni sklepi odložili do prihodnje plenarne seje, ki bo v nedeljo.

K atentatu na barona Varešanina.

Sarajevo, 16. junija. Atentator na barona Varešanina je baje imel sokrivca, ki pa je utekel. Njegovo ime ni znano. Zdi se, da bi se atentat imel izvršiti že ob času bivanja vladarjevega v Bosni, a so ga preprečile stroge varnostne odredbe. Atentator je baje lani bival na Dunaju, kjer je v krogu svojih tovarišev veljal za velikega fantasta.

Nemški cesar obolel.

Berolin, 16. junija. Cesar Viljem je zopet obolel in je vsled tega moral opustiti svoje potovanje v Hamburg in Hanover. Na kolenu desne noge se mu je baje napravil nevaren tvor.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Rasto Pustoslavšek.

Zitne cene v Budimpešti.

Dne 15. junija 1910.
T e m e r i n e .
Pšenica za oktober 1910 . . . za 50 kg 9-40
Rž za oktober 1910 . . . za 50 kg 6-97
Koruzna za juli 1910 . . . za 50 kg 5-33
Oves za oktober 1910 . . . za 50 kg 7-14
E f e k t i v .
5 vin. višje.

PIXAVON

Negovanje las s Pixavonom na znanstveni podlagi je zares najboljša metoda za jačanje lasišča in čvrstjenje las

Cena steklenice K 2-50. Zadošča za več mesecev.

Umri so v Ljubljani:

Dne 13. junija: Fran Ambrožič, delavec, 63 let, Radečkova cesta 11. — Silva Jesih, delavkinja hči, 7 mesecev, Streliška ulica 15.
Dne 14. junija: Versika Logar, dalavčeva hči, 9 dni, Opekarska cesta 14.
V deželni bolnici:
Dne 12. junija: Amalija Pipan, delavčeva žena, 35 let.
Dne 13. junija: Marija Stražisar, užitkarka 43 let.

Meteorološko poročilo.

Junij	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v C	Vetrovi	Nebo
15.	2. pop. 9. zv.	733-6 735-5	22-2 17-9	sl. vzhod sl. szahod	del. jasno dež
16.	7. zj.	736-0	15-8	brezvetr.	oblačno

Srednja včerajsja temperatura 18-5°, norm. 17-8°. Padavina v 24 urah 3-7 mm.

Solidnega zidarskega polirja

takoj sprejme
Robert Smielovsky, stavbenik v Ljubljani.

Sprejme se
učenec

iz boljše rodbine v trgovini špecerijškega blaga I. Perdan v Ljubljani.

Velikanski gramofon

še popolnoma nov, se avtomatično sproži, ako vrzemo v odprtino 10 vinarjev, z mnogimi ploščami, nabavilni stroški 400 K, se zaradi odpotovanja proda za vsako ceno. Vprašanja pod »Nur kurze Zeit« Ljubljana, poste restante. 2104

Za
hopalno sezono
obleke, plašče, frotirne rjuhe in brisače, čevlje, avbe, klobuke, plavalne hlače in vse druge po...
trebščine priporoča...
modna trgovina
B. Magdič
Ljubljana,
nasproti glavne pošte.

Tužnim srcem javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naš iskreno ljubljeni soprog, skrben in požrtvovalen oče, stari oče, brat, gospod
Fran Lunder
modnik in v pokoju
danes 16. junija ob 1/8. zjutraj po kratki bolezni, previden, s sv. zakramenti za umirajoče mirno v Gospodu zaspal. Pogreb predragega rajnika se vrši v soboto, 18. junija ob 6. uri zvečer iz hiše žalosti na Gljncah št. 214. Maše zadušnice se bodo brale v farni cerkvi na Viču.
Sveta poskušna občestila. Kalužji ostali.

Različna sobna oprava se takoj po nizki ceni proda

Natančno se poizve pri Fr. Igliču, Ljubljana, Mestni trg 11. 2099

Stanovanje

z 1 ali 2 sobama in pritličnim se odda takoj ali za avgust v Rožni dolini 239, pošta Vič.

Pređa se iz proste roke

hiša s trgovino

z mešanim blagom, gostilno, tobakarno in žganjarno. Hiša je v dobrem stanju, leži ob državni cesti in je dobro obiskovana. Le pet minut je oddaljena od železniške postaje na Tolminkem. Cena po dogovoru. — Ponudbe na M. Skodnika, Via Bianca 362, Gorica.

20 do 50 K na dan

lahko zaslužijo osebe vsakršnega stanu, z razpečavanjem novega predmeta, ki je potreben za vsako hišo. — Pošljite svoj na slovna: Josipa Batiča, Idrije št. 262. 2103

Oddasta se

dva lokala

prilpna za manufakturno trgovino na najboljšem prostoru, kjer je največji promet. Natančnejša pojasnila se dobe iz prijaznosti v trgovini Pred Skofijo 3.

Zanesljivega korektorja

zmožnega povsem slovenščine, nemščine in eventualno drugih jezikov, sprejme »Narodna tiskarna« v Ljubljani.

Ponudbe do 25. junija t. l. na upravo tiskarne.

Pod ugodnimi pogoji se proda

trgovina z vinom

z velikim krogom odjemalcev, z obširnimi kletmi, prostora za 2500 hektolitrov, dalje hlev, voda v hiši, nekaj zemljišča, travnik in pa velika množina

praznih sodov.

Več pove Josip Rossi, trgovina z vinom v Zagorju ob Savi.

Krojač

za salonsko delo, samo spretna moč najprve vrste, se za stalno sprejme

v odlično obrt v Spljetu. Začetna plača 36 K na teden. Ponudbe če mogoče v nemškem jeziku, s prepisi na

Karla Lechinger, Spljet, Dalmacija.